

Kaja Kallas
Peaminister

Mart Vörklaev
Rahandusminister

Lauri Läänemets
Siseminister

Margus Tsahkna
Välisminister

Madis Kallas
Regionaalminister

06.09.2023 nr 1-4/130

Koidula piiripunkti tegevuse jätkamine

SA Võrumaa Arenduskeskus (maakondlik MARO) toetab Setomaa valla 05.09.2023 nr 14-5/1547 kirjas toodud seisukohti ning palub leida lahendused Koidula piiripunkti töö edasiseks jätkamiseks.

Esitame omalt poolt põhjendused, miks on Koidula piiripunkti töö jätkamine tähtis ning milliseid tagajärgi tooks Koidula piiripunkti sulgemine kaasa Võru maakonna ja Setomaa valla sotsiaalmajanduslikule olukorrale ja piirkonna seniste arenguplaanide teostamisele. Oleme põhjendused ja mõjuhindangud varasemalt juba esitanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, alltoodu tuginebki SA Võrumaa Arenduskeskuse poolt edastatud seisukohtadele.

1. Koidula piiripunkti sulgemine tooks kaasa mitmete plaanitud kohalike avaliku ja erasektori investeeringute seiskumise, mis elavdaks piiriregiooni ning laiemalt Kagu-Eesti ettevõtlust ja tööturгу. Ka piiripunkti sulgemine üksnes rakseveokitele kahandaks nende investeeringute majanduslikku tasuvust ja otstarbekust. Näiteks on Koidula piiripunkti ootealal teinud investeeringu ettevõtja, kes hiljaaegu avas seal kohviku. Setomaa vald on lähtuvalt oma arengukavast ja üldplaneeringust ning Kagu-Eesti tööstusalade väljaarendamise kavast plaaninud rajada Koidula piiripunkti lähedale Obinitša tööstusala, kuhu on oodatud ka Eesti kodanikest töötajaid Venemaalt, kelle põhiline piiriületus toimuks läbi Koidula piiripunkti. Samuti on vald kavandanud rajada reoveepuhasti ja veevarustuse laienduse senise piiripunkti ootealale. Nende investeeringute tegemine ja kaasnev mõju vahetu piiriregiooni ettevõtluse arengule ja tööhõivele on võimalik üksnes Koidula piiripunkti edasise arendamise või käigushoidmise korral.

2. Koidula piiripunkti sulgemine takistaks ka mitmete Võru maakonna arengustrateegia 2035+ seniste arenguplaanide elluviimist – sealhulgas paneks see seisma Võru maakonna heade ja keskkonnasäästlike ühenduste tagamise Eesti oluliste keskuste ja piirinaabritega, reisirongiliikluse käivitamise Koidula-Võru-Valga liinil ning Koidula piiriraudteejaama suurema kasutuselevõtu hetkel siseriiklikul kaubaveol piirkonna logistilise potentsiaali paremaks ärakasutamiseks.

3. Koidula piiripunkti sulgemisel või piiramisel kaubavedudele kuhjuvad senised veod tõenäoliselt suures osas Luhamaa piiripunkti, milleks selle praegune läbilaskevõime poleks Koidula piiripunkti veoautode piiriületuste arvu kasvutrendi arvesse võttes ilmselt piisav. Teekonna pikenemine põhjustaks eeldatavalt ka teatud lisakulu Eesti kaubavedajatele ning vähendaks nende konkurentsivõimet, eriti väiksematele ja rohkem Lõuna-Eesti teeninduspiirkonnale orienteeritud veondusettevõtetele. Lisaks võib muudatus suunata osa kaubavedusid lähimatesse Läti piiripunktidesse, mis mõjutab ka Eesti veonduktorit ja majandust laiemalt. Koidula piiriületuspunkti sulgemisel raskeveokitele tuleks lisaks arvestada ka teatud lisainvesteeringute vajadusega Luhamaa piiripunkti kaubavedude senise läbilaskevõimekuse suurendamiseks, seega Koidula piiripunkti sulgemisega saadav rahaline kokkuhoid ei pruugi ära katta Luhamaa piiripunkti lisainvesteeringuid ning loodetud kokkuhoiu asemel peaks riik täiendavalt raha juurde investeerima.

4. Koidula piiripunkti sulgemisega kaasnevad mitmed negatiivsed sotsiaalmajanduslikud mõjud, mis halvendavad eelkõige Koidula piiripunkti lähipiirkonna ja Setomaa valla arenguolukorda võrreldes muude Eesti piirkondadega, sh kaasneb otsene negatiivne mõju piirkonna tööhõivele ja sissetulekutele. Tõenäoliselt kaob hulk riiklikke ja erasektori töökohti (sh piirivalve, tolli, piiripunkti hooldustöötajad, sisejulgeoleku tagamiseks panustavad piiritöötajad, piiripunkti ooteala ca 20 töökohta) ning neist teenitavad sissetulekud. Mõju puudutab eelkõige kaduvatel töökohtadel hõivatud isikuid ja nende leibkondi, nende sissetulekuid ja igapäevast elukvaliteeti. Mõju hõlmaks eeskätt vahetat piiriregiooni, kuid osaliselt ka laiemat piirkonda, kus nimetatud töötajad elavad. Ilmneks negatiivne mõju piirkonna rahvastikum muutustele. Eelkõige piiripunktiga seotud otseste ja kaudsete töökohtade kaole võib järgneda töökoha kaotanud isikute ja nende leibkondade piirkonnast lahkumine, eriti juhul kui ei suudeta leida piirkonnas kohapeal väärilisi asendustöökohti. Kaudsemalt võib rahvastiku vähenemist ja väljarännet kiirendada ka kohalike elanike kahanev usk piirkonna edasisse arenguperspektiivi seoses piiripunkti sulgemise negatiivsete tagajärgedega.

Lisaks tuleb arvestada, et piiriala asustuse hõrenemine nõrgestab omakorda piirkonna ja kogu riigi turvalisust ning kaitsevõimet. Väheneks mitmete Võru maakonna, sh Setomaa piirkonna, ettevõtete käive, konkurentsivõime ja jätkusuutlikkus, kelle klientideks on muuhulgas piiripunkti läbivad isikud või kelle tööjõuks on Petserimaal elavad Eesti kodanikud. (sellist tööjõudu on piirkonnas arvestataval hulgal). Piiripunkti täielik sulgemine mõjutaks vähesel määral ka ühistranspordi ettevõtteid ja ühistranspordi teenuse korraldust. Eriti kui arvestada, et Koidulat läbivate reisirongide kasutus on olnud viimastel aastatel jõudsas kasvutrendis. Kohapealse piiriületusvõimaluse kadumine pärsiks Petserimaal ja Setomaa ajaloolis-kultuurilise regiooni terviklikkust ning kogukonna elujõulisust. Mõju realiseeruks eelkõige piiriüleste sotsiaalsete ja kultuuriliste sidemete katkemise kuid ka töökohtade kaost tingitud elanike võimaliku piirkonnast

lahkumise läbi. Piirkonna edasist arendusvõimekust ja arengu jätkusuutlikkust kahandaks omakorda ka piiripunkti sulgemisega kaasnev negatiivne mõju Setomaa valla eelarvele ja tuludele.

5. Kaubavedudele ja piiriületuse korraldamise puhul tuleks vaadata pikemat perspektiivi. Lisaks töökohtadele on mõju sh ühistranspordile, Elroni rongiliiklusele ning teistele teenustele.

Koidula ühistranspordi kasutus on olnud pidevalt kasvav. Koidula raudteejaamas rongidesse sisenejaid ja väljujaid:

Periood	2020. a	2021. a	2022. a
Reisijate arv	3 900	7 400	16 900

Piiripunkti muudatuste mõjul väheneb ühistranspordi kasutus, mis omakorda viib ühistranspordi ümberkorraldusteni ja piirkonna elanike liikumisvõimaluste halvenemiseni.

6. Piiripunkti sulgemisega võib eeldada teatavat negatiivset mõju kohalikele teedele ja liiklusohutusele. Liikluskoormuse vähenedes alanevad tõenäoliselt osaliselt teede hooldusklassid, mis omakorda halvendab liikumisolusid ja -ohutust kohalike elanike jaoks.

7. Kaaludes Koidula piirületuspunkti täieliku sulgemist, tuleb arvestada, et Petseri on ajaloolis-kultuurilise Setomaa keskus ning Setomaa ja Petseri on olnud omavahel emotsionaalselt tihedasti seotud (sugulaste, lähedaste huaaplatside, kinnisvara jmt kaudu). Enne otsuste langetamist on vaja muuhulgas selgitada välja Eestis elavate inimeste kinnisvara, elavate lähisugulaste ja lähikondsete huaaplatside hulk Petseri rajoonis ning ühistransporditeenuse ümberkorraldamise vajadused ja võimalused. Hetkel sobib huaaplatside korrastamise, sugulaste külastamise ja kinnisvara hooldamise eesmärgil tehtavateks piiriületuseks enim just Koidula piiripunkt, mille lähedal on raudteejaam, bussipeatus ja toimivad bussiliinid. Luhamaa kaudu lisandub sõidukitele 50-60 lisakilomeetrit ning jalgsi piiriületuseks see alternatiivi ei paku. Nii Eesti kui Venemaa poolt puuduvad praegu Luhamaa piiripunkti kaudu ka ühistranspordi ühendused.

Siseministeriumile on arvamuse esitanud Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon (ERAA), milles öeldakse ja mida me toetame:

1. Lõuna-Eesti piiripunktid on Eesti vedajate jaoks eriti vajalikud, kuna on optimaalseimad teistesse kaguriikidesse nagu Kasahstan, Kõrgõzstan, Armeenias, Tadžikistan, Usbekistan, Gruusia jt, kaubavedudeks.

2. Kõiki ülalkirjeldatud mõjusid ja asjaolusid ning Eesti ettevõtjate huvisid arvestades palume mitte sulgeda Koidula piiriületuspunkti, et hoida Eesti piiriületusvõimekus vähemalt minimaalsel vajalikul tasemel ning toetada kaubavahetusega seotud ettevõtlussektoreid praeguses keerulises majandusolukorras, kus sanktsioonide tõttu vähenenud mahtude tõttu võitlevad paljud raskustesse sattunud ettevõtjad ellujäämise nimel.

Setomaa vald on saatnud omapoolse arvamuse, millest toome välja ja mida me toetame:

1. Kagu-Eesti ettevõtjad, Setomaa vald ja kogukond on kategooriliselt Koidula piiripunkti sulgemise vastu.

2. Koidula piiripunkti osalisel või täielikul sulgemisel on ka riigikaitsele ja turvalisuse tagamise mõistes suur roll ja seda me antud piirkonnas piiripunkti sulgemisel kindlasti vähendame.

3. Soovime väga selget selle teemalist arutelu kogukonnaga, kohalike ettevõtjatega ja otsustajatega.

Koidula piiripunkt omab tugevat regionaalpoliitilist, sisejulgeolekulist ja riigikaitsele mõju Võru maakonna ja Eesti riigi jaoks, seega palume tagada Koidula piiripunkti töö jätkumine vähemasti samadel tingimustel ja mahus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Toots

juhatuse liige